

Fes el que vulguis!

Mossèn Jesús Muñoz Chápuli va morir el passat 24 de setembre a Nigèria. Recollim la transcripció del testimoni que va fer durant l'última estada a Espanya.

24/10/2007

Un amic seu escrivia en un blog: va estar a Granada, -la seva ciutat natal, perquè la seva terra era ja Nigèria-, abans de l'estiu, quan vaig poder estar amb ell per última vegada, i dono fe que no es va aturar ni un moment, sempre cercant recursos i ajudes per a

la seva estimada pàtria africana. En un parell de setmanes vaig comptabilitzar més de cinquanta gestions, amb persones, institucions públiques i privades, empreses..., presentant projectes, memòries, sol·licituds..., parlant, pregant, convencent..., i aguantant més d'un cop de porta als nassos. Avui, precisament, ha arribat la notícia que una entitat financera ha decidit aportar una substancial quantitat d'euros per a un centre de capacitació de joves en una zona de nova dessecació prop de Lagos.

Vam procurar -continua el blog- aquests dies del juny passat fer-lo descansar, repassar el seu armari desmanegat, alimentar-lo –no tenia més que ossos- i revisar-lo bé per dins; crèiem haver-lo tornat a Nigèria com nou; però Déu sap més: encara que ens dolgui la seva mort sobtada, encara que ara ens falti el seu treball incansable a favor d'aquest país

immens, la veritat és que tenia ben merescut un descans de debò, com només Ell pot donar.

Granada, anys cinquanta

Vaig conèixer l'Opus Dei gràcies al meu pare, que va ser un dels primers supernumeraris de l'Opus Dei a Granada, junt amb l'Eduardo Ortiz de Landázuri. Però el contacte més directe va ser per mitjà del Club Muntanyenc d'Estudiants de Granada, que van començar dos universitaris del Col·legi Major Albayzín.

Llavors, jo estudiava tercer de batxillerat als Maristes, i era molt amic de Manolo Ortíz de Landázuri. Un dia ens vam assabentar que hi havia un club que estava començant, dirigit a nois com nosaltres, on organitzaven excursions de muntanya.

La idea ens va interessar i vam començar a anar pel Club. A mi m'agradava molt el tennis i el muntanyisme i vaig aprendre a esquiar, se'm donava molt bé. Em va cridar l'atenció durant aquestes excursions l'ambient d'alegria que hi havia en el land rover amb què pujàvem a Serra Nevada. Anàvem cantant pel camí.

Vaig anar descobrint l'esperit de l'Opus Dei –la santificació enmig del món- i molt aviat vaig comprendre amb claredat que Déu em cridava a servir-lo en aquest camí.

Quan vaig acabar el batxillerat em vaig traslladar a Madrid, per estudiar Econòmiques. Després em vaig traslladar a Barcelona i vaig tornar novament a Madrid quan cursava quart. Fou durant aquell any quan em van proposar d'anar a Roma. Vaig acceptar encantat.

A Roma, amb sant Josepmaria

Així, en acabar la carrera vaig anar a estudiar a Roma, on vaig conèixer sant Josepmaria i vaig tenir la sort d'estar moltes vegades amb ell. Vivia al Col·legi Romà, que llavors tenia la seu a Villa Tevere. Eren els anys del Vaticà II i s'acabava d'elegir Joan XXIII.

Recordo que durant aquells anys venien molts Pares Conciliars i bisbes a Villa Tevere per parlar amb sant Josepmaria, qui seguia amb un interès grandíssim i amb amor profund a l'Església la marxa del Concili.

Al cap de dos anys, quan vaig acabar els estudis eclesiàstics a Roma, em vaig traslladar a la Universitat de Navarra, per fer-hi la tesi en Dret Canònic. Vivia en un centre d'universitaris que estava al carrer Paulino Caballero, del que jo n'era director. Poc després, el 1966, em vaig ordenar sacerdot a Segòvia; i

vaig tornar al mateix centre, com a sacerdot, per acabar la tesi.

Durant aquells dies s'estava començant el treball apostòlic a Nigèria on hi havia sis persones de l'Opus Dei: tres sacerdots i tres laics, i de tant en tant ens n'arribaven notícies. Fins que un bon dia em van preguntar si estava disposat a marxar a aquell país.

-On faci falta –vaig contestar.

Nigèria

I vaig començar a informar-me sobre Nigèria, que ja considerava com el meu nou país. Vaig contactar amb un grup d'africans que estaven estudiant a l'Universitat gràcies a unes beques, i em van començar a explicar coses sobre Nigèria. Un d'ells em va dir que els nigerians tenien un gran desig –fam, em va dir– de formació i que al país hi havia

molta religiositat, però es necessitaven molts sacerdots.

El consiliari de l'Opus Dei a Nigèria, Mossèn José Domingo Gabiola, em va explicar en una carta que ja tenien una casa llogada, i que ja havien tingut un recés amb nois joves i un altre amb professors de la Universitat. Així doncs, durant aquells mesos, vaig seguir els començaments de Nigèria, per les cartes que m'enviaven.

I tan bon punt vaig acabar la defensa de la tesi me'n vaig anar cap allà, amb un any d'experiència sacerdotal. Però no vaig poder aconseguir el visat perquè el país estava en una situació difícil: havia esclatat la guerra de Biafra i havien expulsat tots els sacerdots estrangers. Era una mesura de càstig contra els missioners que romanien al costat dels ibos que anaven a segregar-se.

Això em va fer canviar de plans, i vaig haver de quedar-me a Kenya a l'espera d'aconseguir el visat que em permetés entrar a Nigèria. Allí vaig estar-hi durant un mes, dos mesos, quatre, cinc, sis mesos esperant; i al cap de... gairebé un any! em van concedir el visat i vaig poder entrar a Nigèria.

Nigèria és molt diferent de Kenya. Els kenyans són molt serens, gairebé flemàtics, com els anglesos de l'època colonial. A Nigèria em va impressionar, tot just arribar, la vitalitat dels carrers, plens de gom a gom de gent. Em va cridar l'atenció l'alegria de viure que bullia per tot arreu, el nombre altíssim de nens, i l'amor pel ball: em va donar la sensació que havia aterrat enmig d'una multitud acolorida i dansaire.

El color negre de la pell dels nigerians em va sorprendre, per la seva gamma de tonalitats: en uns

tendia al vermell, en altres era gairebé xocolata, en altres, un color oliva. Per caminar pels carrers havia d'obrir-me pas. Només veure'm pel carrer, els nens m'envoltaven i començaven a cantar-me la típica cançó que es canta als blancs. La tonada que sonava més o menys feia així:

Oibo, oibo, peck, peck!

És una cançó molt divertida, que ve a significar: mira'l, mira'l: no té color a la cara: Què li haurà passat? Té la pell vermella, del color del pebre i té pèl a les mans...

Què haig de fer?

Quan vaig arribar a la casa que havien llogat em va caure l'ànima als peus. Va ser el primer contacte amb la pobresa d'Àfrica. Tot era completament elemental. La porta del carrer donava directament al menjador, de tal manera que es

menjava i es vivia gairebé al carrer.
Després de dinar li vaig dir a mossèn
José Domingo:

-Molt bé, ja sóc aquí: Què haig de fer?

Esperava que em donés alguns
encàrrecs pastorals, o que
m'indiqués que havia d'atendre tals
o quals persones, però es va quedar
mirant-me amb gest divertit i em va
dir:

-Què has de fer? El que vulguis!

Vaig comprendre que havia de fer-ho
tot, perquè tot estava per fer.

El primer objectiu era sobreviure i
mantenir-nos econòmicament.
Alberto Alós, un dels laics, donava
classes de física electrònica a la
Universitat. I mossèn José Domingo,
el consiliari, a més de les tasques
sacerdotals, donava classes de
matemàtiques. L'altre sacerdot
també donava classes.

Sí: estava tot per fer. Ens esperava el país sencer. Vaig pensar en sant Josepmaria, que per arribar a tots havia començat amb els universitaris i em vaig dirigir a la universitat - caminant, naturalment, perquè no disposava d'un altre mitjà- això cap a les cinc de la tarda, l'hora en què la calor remetia una mica.

La sotana blanca no va passar inadvertida al campus, i vaig començar a conèixer diversos estudiants i a travar amistat amb ells. Vaig veure'n uns que jugaven a futbol i m'hi vaig acostar. Entre ells hi havia l'Ondó, que era catòlic, i aviat ens vam fer amics i em va convidar a conèixer la Residència on vivia. Al cap de poc em vaig convertir en el capellà d'aquella Residència, perquè els estudiants van començar a demanar-me consell i a demanar-me que els confessés. Entre altres mitjans de formació, vam

començar a tenir una meditació setmanal al centre.

Amb els meus amics sacerdots

Dins aquesta línia d'iniciatives, en el marc de “Fes el que vulguis”, vaig anar coneixent alumnes dels Colleges del campus. Poc temps després vam organitzar unes classes setmanals sobre la fe cristiana i em van demanar que els celebrés la Santa Missa el diumenge. Els estudiants catòlics eren una minoria, però col·laboraven molt i tenien ganes de formar-se.

Em vaig acostar al Seminari, on vaig anar fent amics entre els professors i els seminaristes. Em vaig fer amic especialment d'alguns sacerdots joves, com Job Alaba, que era de la meva mateixa edat i tenia un gran sentit de l'humor. Félix –aquest era el seu nom cristià- acabava de tornar de Roma on havia estat formant-se durant un temps, i moltes vegades

parlàvem dels nostres records
d'Itàlia.

I així, d'aquesta manera tan senzilla,
vam anar començant el treball de
l'Opus Dei a Nigèria, superant, com
tots els que comencen, moltes
dificultats.

Per exemple, al principi ens van
enganyar amb el preu del lloguer. Va
ser la primera experiència amb el
problema de la corrupció a Nigèria,
un problema que encara perviu.
Desgraciadament hi ha algunes
persones que segueixen aprofitant-se
de les necessitats i de la indigència
dels altres, sigui estranger o no.

En aquells moments s'havia
començat a explotar el petroli i es
respirava un cert ambient de
prosperitat, ja que algunes persones
s'havien enriquit ràpidament. Els
carrers anaven plens d'automòbils
que formaven un caos de trànsit
inimaginable. No obstant això, molts

estudiants continuaven vivint –o més aviat sobrevivint- amb el pla 0-1-0.

El pla 0 -1- 0

El pla 0 -1- 0 -o el 0 -0- 1- era el més comú i només el resistien els que gaudien d'una constitució més forta. Consistia a fer un sol àpat al dia, perquè no tenien diners per a fer-ne més. Alguns estudiants, més afortunats, feien el 1-0-1.

No és que l'àpat fos car; al contrari, era cridanerament barat; el que succeïa és que els pares no els podien ajudar econòmicament en res, ni tan sols en això, malgrat que la matrícula era simbòlica i l'allotjament a l'Universitat els sortia gratis. La majoria havien de fer grans equilibris per estudiar i sobreviure.

Això és un reflex de la situació de gran part del país. A Nigèria hi ha una gran necessitat de desenvolupament: la majoria de la

població continua vivint per sota del llindar de la pobresa, i hi ha un sector ampli de gent que no sap llegir ni escriure. Alguns habitants parlen un anglès elemental, una mena de dialecte creat per entendre's, i la majoria viu amb menys d'un dòlar al dia... en el cas que tingui feina i pugui guanyar una mica de diners.

El que és paradoxal és que Nigèria és un país ric, que compta amb una important reserva de petroli. Però aquests diners van a parar a les multinacionals i a sectors governamentals, ja que un percentatge de la venda del cru es destina al govern. El pressupost general de l'Estat es finança així, per llei.

Això genera grans desequilibris socials. La minoria que viu a l'entorn de les multinacionals porta una vida d'opulència, amb grans cases i un alt nivell de vida. Alguns altres –

poquíssims- viuen gràcies a l'ocupació que els puguin proporcionar aquestes multinacionals o el treball en els bancs. I la resta? Què fa la resta de la població, en un país sense indústria i sense desenvolupament? La resta intenta sobreviure en situacions humanament terribles, de misèria i de fam. I en aquesta espiral de la pobresa, no és estrany que molts d'ells acabin en la corrupció i en la delinqüència.

Això ens va fer promoure, coincidint amb el centenari de sant Josepmaria, una escola tècnica, per oferir formació professional a moltes d'aquestes persones que no tenen res.

La història que explicaré és una d'entre moltes altres. Un dels qui han estudiat a l'escola tècnica era un noi que es guanyava la vida venent diaris pels carrers. Un dia va veure

l'anunci de l'Escola i va anar-hi, per veure de què es tractava. Ara, amb els coneixements que ha adquirit, treballa com a tècnic a una universitat i ha aconseguit que la família no passi gana.

Per aquesta raó necessitem molts donants generosos que contribueixin amb beques per ajudar nois com aquest, de manera que aconseguixin trencar l'espiral de la pobresa que els tenalla i aconseguixin trobar una feina digna. No és suficient donar-los ajudes puntuals; cal ensenyar-los a portar una vida digna, donant-los els mitjans perquè puguin valer-se per ells mateixos, de manera que puguin crear petits negocis i puguin mantenir dignament la família.

Aquesta escola és una camp on es cultiven virtuts humanes i cristianes, com l'honradesa i la justícia social. Com és ben sabut, Nigèria pateix un

alt grau de corrupció. Durant anys ha encapçalat, desgraciadament, la llista dels països més corruptes del món. S'han promulgat algunes lleis per evitar-ho, però resulten insuficients.

Alguns membres de l'Opus Dei han impulsat una escola de direcció a Nigèria, per a la formació d'empresaris, que es proposa difondre els valors de l'honestedat, la responsabilitat i la justícia dins aquest àmbit professional. És molt important que el país compti amb personalitats que siguin un punt de referència, jo en vaig conèixer algunes d'elles en la joventut: persones que, després de molts anys de treball i esforç ocupen càrrecs de responsabilitat al país.

El mateix passa en altres àmbits ben diferents de l'empresarial. Al meu amic Job, tres anys després de conèixer-nos, encara molt jove, el van nomenar bisbe d'Ibadan.

Recordo que va voler que jo li donés
el recés previ a l'ordenació. Ara és
Arquebisbe d'Ibadan i acaben de
nomenar-lo President de la
Conferència Episcopal.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/fes-el-que-
vulguis/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/fes-el-que-vulguis/) (12/08/2025)